

Ибрат: Аянчли ўлим топган қўмондон

17:00 / 16.02.2022 4003

Ислом тарихида «Ҳажжож» исми эсланса, кўпинча унга «золим» сифати қўшилади. Унинг асл исми Ҳажжож ибн Юсуф Сақафий бўлиб, у Умавийлар давлатининг қўмондонларидан бири бўлган. Қиличидан қон томиб турадиган бу қўмондон кўплаб инсонларни, хусусан, саҳобаларни ҳам қатл қилган.

Ўзига қарши бўлган ҳар қандай одамни қиличдан ўтказишга ҳаракат қилган. Абдуллоҳ ибн Зубайр розияллоҳу анҳуга қарши жанг қилиб, маккага тошотар қуроллардан ўқ узган. Буюк олим Саид ибн Жубайрни ўлдирганидан бироз муддат ўтиб, давосиз дард сабабли қаттиқ қийналиб, аянчли ўлим топган.

Бу дунё ўзи шундай. Золимлар ҳам ўтиб кетади, олимлару солиҳлар ҳам. Аммо улардан қоладиган ном ва охирадаги натижа умуман бошқача бўлади...

Энди золим Ҳажжож ҳақида тўлиқроқ маълумот бериб ўтсак.

Унинг тўлиқ исми Абу Муҳаммад Ҳажжож ибн Юсуф Сақафий. Отасининг исми Юсуф ибн Абу Ақийл Сақафий. Онаси Ҳумом ибн Урва ибн Масъуд Сақафий. Ҳажжож ибн Юсуф Сақафий 41 хижрий санада, Тоифда дунёга келди. Болаларга таълим бериш ила шуғулланди. Кейин халифа Абдулмалик ибн Марвоннинг вазири Руҳ ибн Зинбоъ Жизомий билан танишиб миршаблик ишига кирди. Бу ишда ўзини кўрсатгани учун обрўси ортди.

Бир куни халифа Абдулмалик Рух ибн Зинбоъга аскарнинг бўйсинмаслигидан шикоят қилди. У Ҳажжож ибн Юсуф Сақафийни аскарбоши қилишни маслаҳат берди.

Аскарлар ичида Рух ибн Зинбоънинг одамлари кеч қолди. Ҳажжож ибн Юсуф Сақафий уларни қамчи билан савалади, аскар ичида сазои қилиб айлантирди ва чодирларни куйдириб юборди. Бундан кейин унинг обрўси тўхтамай ўсиб борди.

У ўзининг шафқатсизлиги ва золимлиги билан донг таратди. Ислом оламида Ҳажжож золим номи билан танилди. Биз унинг ишларидан фақат биргина мисолни қисқача келтириш билан кифояланамиз.

Машҳур саҳобийлардан Абдуллоҳ ибн Зубайр розияллоҳу анҳу умавийлар давлатига қарши чиқиб Маккаи Мукаррамада ўз ҳукмини эълон қилдилар. Шунда Ҳажжож золим халифа Абдулмаликка «Эй мўминларнинг амири! Уни менга қўйиб беринг! Тушимда уни терисини шилганимни кўрдим» деди.

Ҳажжож золим аскари билан келиб Каъбаи Маъззамага яқин Абу Қубайс тоғига манжанийқ ўрнатди ва Каъбаи Маъззамага тош отишга амр қилди. Одамлари қўрқиб буюруқни бажараолмай турганларида ўзи қўли билан манжанийққа тош қўйиб отди. Фақат ҳаж мавсумида бир неча кун Каъбаи Муъаззамага тош отишни тўхтатиб турди.

Абдуллоҳ ибн Зубайр розияллоҳу анҳу оғир аҳволда қолганларидан кейин Каъбаи Муъаззамадан чиқиб ҳамла қилишга мажбур бўлдилар. Ҳажжож золимнинг одамлари у кишининг қаршиларига чиқишдан қўрқдилар. Бу ҳолни кўрган Ҳажжож золим ўзи олдинга тушиб одамларни урушга мажбур қилди.

Абдуллоҳ ибн Зубайр розияллоҳу анҳу қатл этилдилар. Ҳажжож золим у кишининг мурдаларини осиб қўйди.

Ҳажжож кейин Мадинаи Мунавварга юриш қилиб кўпгина саҳобаи киромларни азоблади.

Имом Термизий Ҳажжож золим ўлгунча қамаб қўйган одамларнинг сони бир йигирма минг эканини таъкидлаганлар.

Албатта, бундай золим одамларнинг оқибати яхшилик билан тугаши мумкин эмас. Ҳажжож золимнинг оқибати ҳам яхшилик билан тугамади. .

У машхур тобеъий Саъид ибн Жубайрни қатл қилгандан кейин ўзи ақлдан озиб қолди. Сўнгра унинг тушига Саъид ибн Жубайр кириб «Аллоҳнинг душмани! Мени нима учун қатл қилдинг?!» дея тинчлик бермас эди.

Ундан ҳам аламли азоб золим қўмондоннинг қорнига қурт тушган эди. У ўзини кўрсатгани табиб чақиртирди. Табиб бир парча гўштни ипга боғлаб унинг оғзидан томоғига солиб бир муддат турди. Гўштни қайтариб олганда унга чирмашиб олган виж-виж қуртларни кўрдилар.

Аллоҳ таоло Ҳажжожии золимга қаттиқ совқотиш хасталигини берди. Унинг атрофига бир неча оловдонларни ёқиб танасига тегадиган даражада яқинлаштирилса ҳам сезмас эди.

Ҳажжожии золим ўз ҳолидан машхур тобеъийн Ҳасан Басрийга шикоят қилди. У киши унга:

«Мен сени солиҳ кишиларга ёмонлик қилишдан қайтарган эдим. Кўнмадинг!» дедилар.

«Эй Ҳасан. Мен сендан Аллоҳ менга кушойиш беришини сўраб дуо қилишингни сўраётганим йўқ. Жонимни олишини ва азобимни чўзмаслигини сўра!» деди.

Шунда Ҳасан Басрий:

«Аллоҳим! Бунинг ўзини ҳам ўлдиргин, қилиғини ҳам ўлдиргин!» дея дуо қилдилар.

Ҳажжожии золим мазкур ҳолатда ўн беш кун ётиб ўлди. Бу ҳодиса Восит шаҳрида, тўқсон бешинчи ҳижрий санада рўй берди. Ўшанда Ҳажжожии золимнинг ёши эллик тўртда эди.

Рамазонда намозга ўтиб юрган қори Ашъас ал-Ҳаддонийдан ривоят қилинади:

«Уни тушимда жуда ёмон ҳолатда кўрдим. У менга «кимни қандай қилиб қатл қилган бўлсам, ўзим ҳам худди шундай тарзда қатл қилиндим. Кейин мени дўзахга киришим ҳақида ҳукм бўлди» деди».

Барча мўмин мусулмонларнинг оқибатини Аллоҳ таоло хайрли қилсин!

Манбалар асосида Хуршид Маъруф тайёрлади